

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Teistmoodi hügieen

Kaisa Vooremäe

Ennetusjuht

RIA Küberturvalisuse keskus

Mida RIA Küberturvalisuse keskus teeb?

- Seirab küberruumi ja aitab lahendada intsidente
- Kriitilise taristu küberturvalisus (õppused, testimine)
- Standard ja järelvalve
- Ülevaated ja ohuhinnangud
- Koolitamine, ennetus
- Teadus ja järelkasv

A photograph of a server rack in a data center. The scene is illuminated with a strong blue light. Numerous network cables are plugged into the front of the server units. Several indicator lights are visible, some of which are glowing yellow or orange. Labels like 'Stat', 'Attn', and 'DDR' are visible on the server panels. The overall atmosphere is technical and futuristic.

Küberohud mõjutavad kõiki

Geenitestimise ettevõttest Asper Biogene lekkisid andmed

EESTI

14.12.2023 13:09

Uuendatud: 14.12.2023 13:56

Kuula artiklit 7 min

RIA Elroni küberrünnakust: tõenäoliselt tuleb lähiajal uus selline rünnak

KÜBERTURBE OLUKORD EESTIS

Eesti katlamajasid ja vee-ettevõtteid tabasid Iraani häkkerite küberrünnakud

Iraani rühmitus: ründame kõike, mis on toodetud Iisraelis

ebaseaduslikult alla tervise

Tarkvaraviga tekitas patsientide haiguslugudesse aastate vältel valeandmeid

EESTI

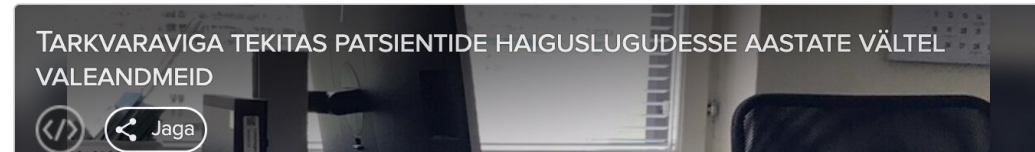
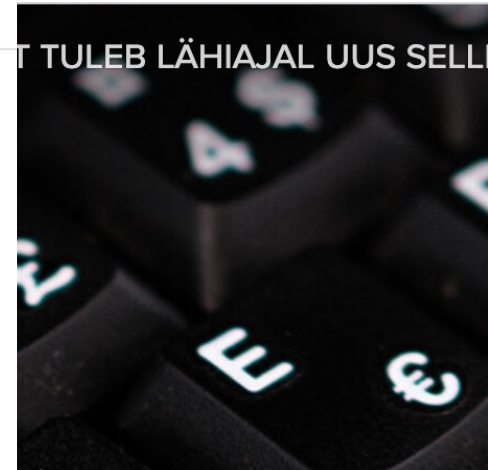
18.09.2023 14:04

Uuendatud: 18.09.2023 21:08

TARKVARAVIGA TEKITAS PATSIENTIDE HAIGUSLUGUDESSE AASTATE VÄTEL VALEANDMEID

Jaga

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

PAHALASED LEIDSID VEA! Eesti kinnisvaraportaali tabas küberrünnak (4)

UUS ÕNGITSUSLAINE Omniva petturite vankri ees

(2)

PETTUSTE MARATON: ühe klikiga võib ilma jääda kogu oma varast! (6)

KASULIK

04.02.2024, 17:44

Iga kuu üle miljoni küberrünnaku. Kuidas tagada oma ettevõtte kaitse? (3)

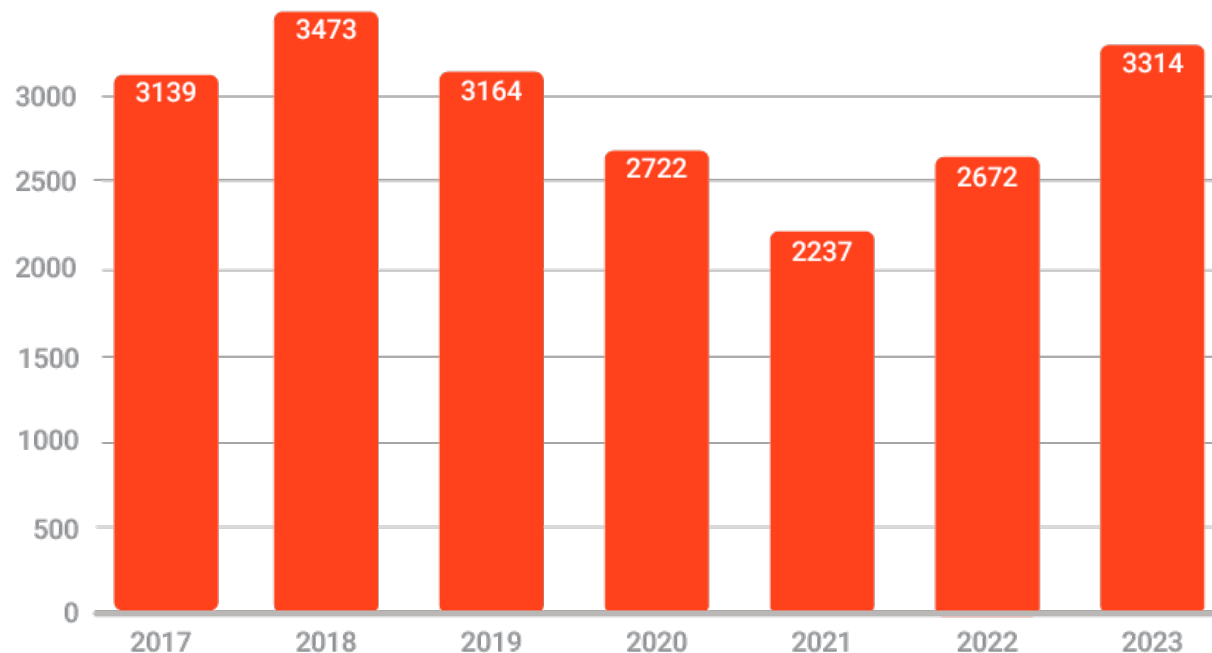
Investeerimispettused ja petukõned viisid Eesti inimeste taskust 8,3 miljonit eurot

Kiire rikkuse ihalejat varitsevad igal sammul petuskeemid

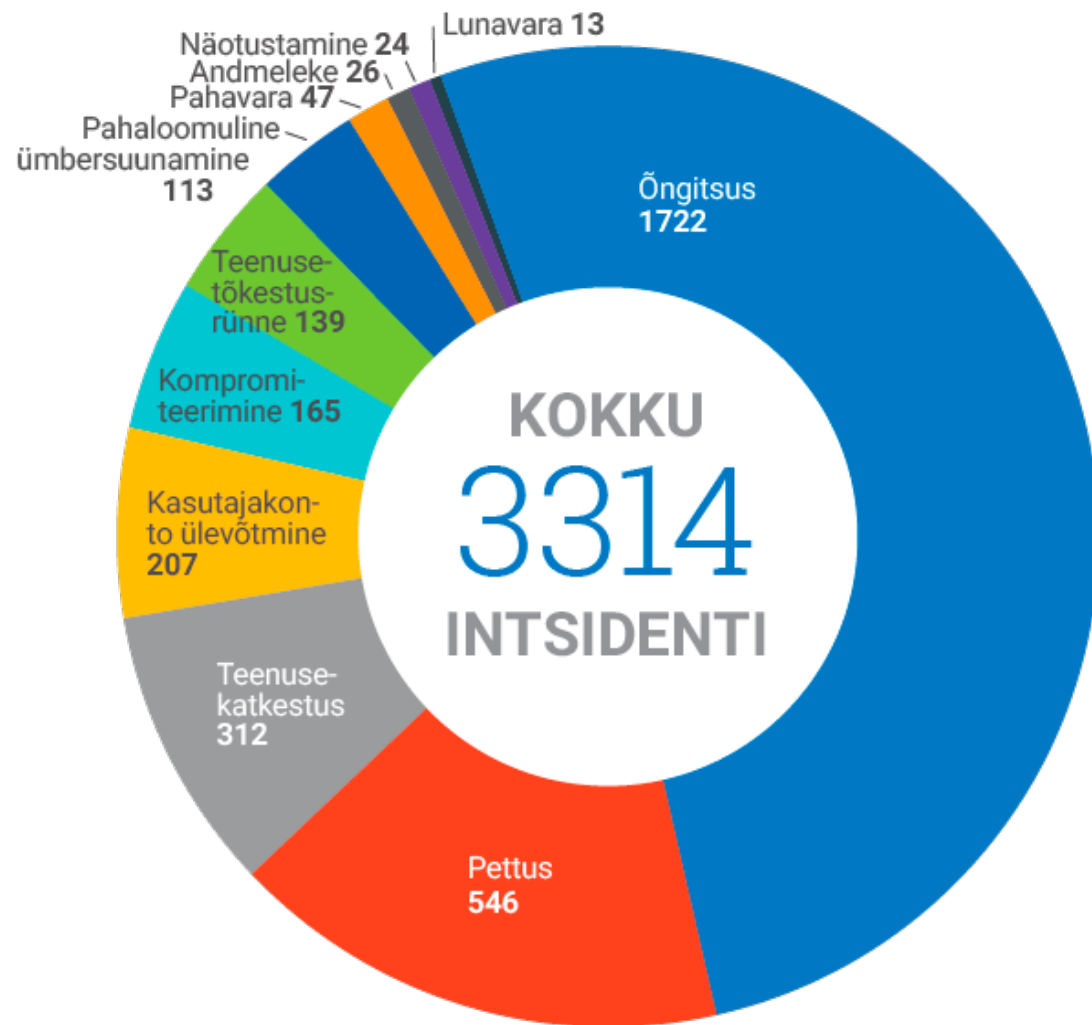
Petusõnumite piiramisel jäävad politsei ja operaatorite käed lühikeseks

Mõjuga intsidentide hulk kasvas aastaga veerandi võrra

Mõjuga intsidendid 2023. aastal

Kes on rünnakute taga?

- Rahulolematud *insider*'id
- Katsetavad häkkerid
- Häktivistid
- Kurjategijad
- Kurjategijad, kes pakuvad teenust teistele kurjategijatele
- Häkkerid, kes müüvad andmeid kurjategijatele
- Organiseeritud kuritegevus (*APT*)
- Riiklikult toetatud organiseeritud kuritegevused (*APT*)

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Kõik taandub
küberhügieenile

Trendid küberruumis 2023

- Palju odavaid ründeid
 - Pangaandmete õngitsused
 - Parooli õngitsused
 - 40+ % inimesi annab parooli ära vähegi viisaka õngitsuse peale
 - Pahavara levitamine
- Võrku ühendatud seadmeid tuleb juurde
 - Kui palju teie kodus seadmeid internetti ühendatud?
- Uued ja vanad (!) turvanõrkused
- DDoS kui meelsuse näitamise vahend

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Õngitsused

Subject: Head päeva.
Date: Mon, 24 Apr 2023 03:50:13 -0700
From: Nimi <bigdc1799@gmail.com>
To: HR e-mail

Tere HR nimi

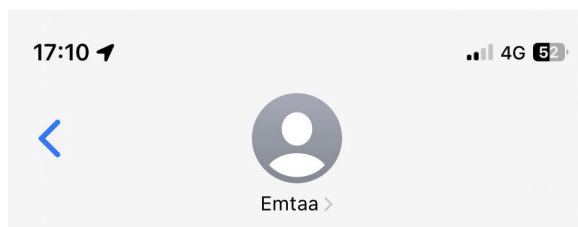
Soovin muuta oma palgalehel oleva konto andmed uue pangakonto vastu.

Kas ma saan teile uue pangateabe meiliga saata, et muudatus minu eest kohe ära teha?

Samuti tahaksin teada, kas see jõustub järgmisel maksekuupäeval.

Lugupidamisega

Nimi
Roll
Ettevõtte

Text Message
Today 16:51

Saatsime teile tasuta trahviteate, logige sisse siin: emta.ee-sisse-logima.net

Mu abikaasa töötab Omniva-s ja meil kohaletoiemetamine on tasuta. Seega ma tahaksin seda teha Omniva kaudu. Mul on Omniva taotluse kinnitamiseks vaja pakiautomaati aadressi.

Tallinna Tatari Rimi pakiautomaat

19:22

<https://omniva.turvalineteHING.site/pay/order/II0itZhl> Omniva taotlus on loodud. Siin on teie link. Minge taotluse kinnitamiseks ja makse saamiseks. Kui midagi, siis on tehnilist tuge seal väljas.

Era » Omniva

From: [Redacted]
Sent: Thursday, November 23, 2023 12:05 PM
Subject: FYI
Importance: High

Tere hommikust,

Skannige, et vaadata sellele meilile arveldamiseks lisatud tellimust

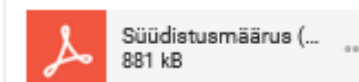

Märkus. Dokumendi vaatamiseks kasutage lisatud QR-koodi skannimiseks telefoni kaamerat
Dotame teie tagasisidet selle kohta.

KOHTUKUTSE KOHTUISTUNGILE NR 00914

PP Politsei- ja Piirivalveamet <lrte3252@gmail.com>
11.02.2023 13:19
To: direction01@gouv.ee

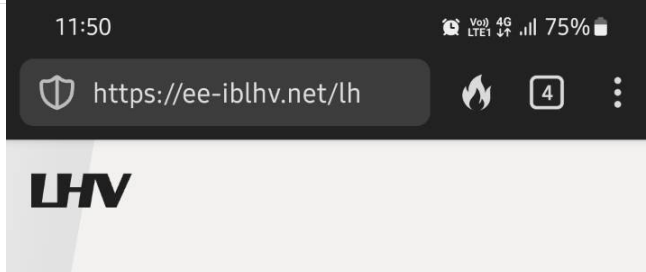
1 Attachment [DOWNLOAD](#)

Tere,
Tutvuge oma PDF-ga, et saada rohkem teavet oma kohtumandaadi kohta.

Täna teid selgituste eest, kuidas hinnata oma kohustusi.

Suurima austusega
SIRLE LOIGO

Sisene

Mobiil-ID **Smart-ID** Biomeetria

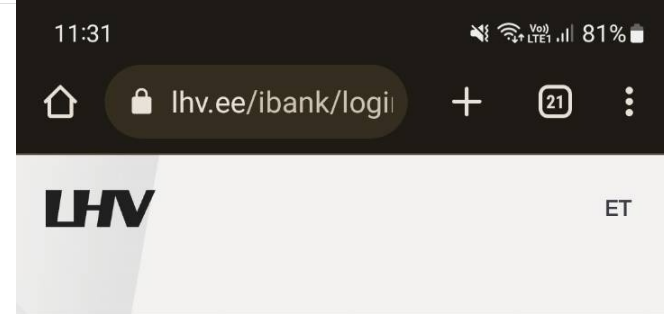
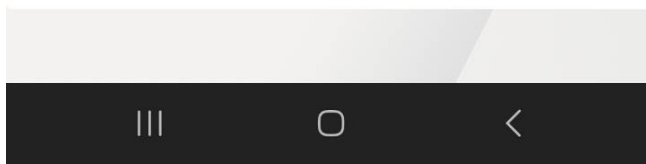
ID-kaart PIN-kalkulaator

Salasõna

Sisene

[Unustasid kasutajanime?](#)

[Ava konto](#)

Sisene

Smart-ID Mobiil-ID

Biomeetria ID-kaart

PIN-kalkulaator Salasõna

Sisene

[Unustasid kasutajanime?](#)

[Ava konto](#)

Minimaalne, mida võiks teha kahjude ennetamiseks

- Eluterve skepsis – peatu, vaata ja veendu enne, kui klikid, konto lood või oma andmed sisestad
- Kus võimalik, kasuta enda tuvastamiseks ID-kaart, Smart-ID või Mobiil-ID
- Erinevates keskkondades erinevad turvalised paroolid
 - Paroolihaldurid aitavad!
- Kaheastmeline autentimine

Arvepettus

Payment Confirmation

Phone: [REDACTED]

Booking Date: 04 August 2023

Payment Batch Line Number: 1130217.1

Our Reference: PBKJSLVNV

Your Reference:

Estonia

Buy Amount:	EUR	7,277.73
Exchange Rate:		0.9038
Sell Amount:	USD	8,052.37
Total Fees:	USD	13.00
Total Settlement:	USD	8,065.37
Settlement Method:	Transfer	

We will remit funds as follows:

Amount:	EUR	7,277.73
Method:	Urgent Wire	
Account Name:	[REDACTED]	
Account Number:	AE950351191005802633001	
Bank Name:	NATIONAL BANK OF ABU DHABI	
Bank Address:	SHEIKH KALIFA STREET ABU DHABI United Arab Emirates	
Swift Code:	NBADAEAXXX	
Bank Code:	035	
Reference:	[REDACTED]	
Payment Code:	PMS	

The Customer accepts [REDACTED] Terms and Conditions and acknowledges that all dealings between the Cust and [REDACTED] will be subject to those Terms and Conditions.

Invoice to:
[REDACTED]
Estonia
[REDACTED]

Number of Agreement: 1-9/109-2021
Reference number of Public Procurement: [REDACTED]

Date of invoice: 05.05.2023
Number of invoice: 27/2023

INVOICE

Content	Amount
5 th Instalment (5%), Phase IV	€ 13.500,00-
VAT *	€ 00,00-*
Amount	€ 13.500,00-
Total Amount	€ 13.500,00-

Payment: Payable on demand

Italy

Bank:
Barclays Bank Plc, Leicestershire
IBAN: GB32BUKB20259620944890
BIC/SWIFT: BUKGB22
Sort Code: 202596

Best Regards
[REDACTED]

Arvepettuse ohvrid Eestis

1. Toidutööstusettevõtte töötaja sai kliendi nimelt õngitsusmeili
 - ettevõtte partneritele hakati edastama töötaja e-maililt võltsitud arveid, kahju vähemalt 90 000 eurot
 - kompromiteeritud konto alt levitati õngitsusmeile edasi
2. Tööstusettevõtte kandis 70 000 eurot võltsarve esitanud partnerile
3. Hulgi- ja jaekaubandusega tegelev ettevõtte sai partnerilt võltsitud arve
 - esimese osamaksena kanti üle 5000 eurot

Tegevjuhi petuskeem

From: Margus Noormaa <direktor@varieiu.com>
Sent: 13 October 2022 09:57
To:
Subject: makse

E-kiri saadeti väljastpoolt RIA-t. Kui Sa ei tunne saatjat, siis ära ava linke ega manuseid!

Tere hommikust
mis on meie konto saldo?
kas saame täna maksta 40,233.23 euro?

tervituste
Margus Noormaa

*From: [redacted]@hellomail.biz>
Sent: Monday, July 31, 2023 10:47 AM
To: [redacted]
Subject: Makse

Tere hommikust,

Mis on meie konto saldo,

Saame maksta 48,000 eurot täna?

Lugupidamisega

Tere hommikust

Mis on meie praegune pangasaldo,
Kas saame teha rahvusvahelist makset?

35,000 EUR

Lugupidamisega
[redacted]

Tegevjuhi petuskeemi ohvrid Eestis

1. Õngitsuskirja saanud ehitusettevõtte raamatupidaja kandis petturitele 15 000 eurot
2. Eesti suurfirma töötaja sai tegevjuhi nimelt õngitsuskirja
 - Raamatupidaja kandis kelmidele enam kui 14 000 eurot
3. Ettevõtte raamatupidaja kandis petturitele pea 20 000 eurot
 - Ettevõttes küll paika pandud protsessid, et taolise pettuste ohvriks langemist vältida, ent **paraku neid ei järgitud, kuna raamatupidaja pidas saabunud kirja väga kiireloomuliseks**

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Lunavararünnak

Krüpto-lunavara võttis FEB ehitusketi maha, poed üle Eesti on suletud

Täiendatud 16:00: lisatud RIA värskel kommentaar

Suur Eesti puidutööstuskontsern langes küberrünnaku ohvriks (21)

— Täiendatud kell 14:50. Lisatud RIA kommentaar

Perearstikeskus maksis lunaraha

uudised

EESTI

ARVAMUS

MAJANDUS

VÄLISMAA

KULTUUR

SPORT

MENU

TEAD

Geenitestimise ettevõttest Asper Biogene lekkisid andmed

EESTI

14.12.2023 13:09

Uuendatud: 14.12.2023 13:56

Kuula artiklit 7 min

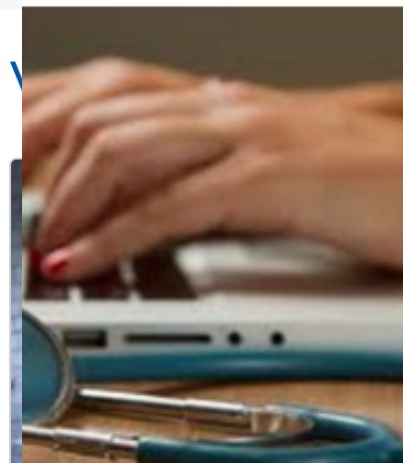

Foto: commons.wikimedia.org

esil juhul arvati eslotsa krüpteeritud faili avamise

Lunavararünnak

- Andmed varastatakse, lukustatakse, ähvardatakse avalikustada, kui ohver ei maksa
 - Tihti kaasneb ka andmelekkeähvardus
- Peamine viis lunavara paigaldamiseks on endiselt kaugtöölaua protokoll (RDP), mis pole turvaliselt seadistatud
- Parim kaitse krüpteeriva lunavara vastu on töökindel varundus
- Ole teadlik ohust ning hoia meeles, et tundmatutele linkidele ei tohi vajutada ega tundmatuid manuseid avada!

Tarneahelarünnakud

EESTI MAJANDUS

19.05.2023, 11:07

„Meie süsteemis oldi sees mitu kuud.“ Küberrünnaku läbi elanud ettevõtja räägib loo perefirmade kolmest kõige raskemast nädalast (37)

Krista Kaaver
krista.kaaver@arileht.ee

Turvanõrkused ja uuendused

- Kõigil seadmetel ja igal tarkvaral on turvanõrkused
 - Enamasti ei ole neid veel avastatud
 - Enamasti avastatakse nad enne, kui neid saab ära kasutada
 - Enamasti annavad turvanõrkuse avastajad seadme/tarkvara tootjale aega turvanõrkus ära parandada
 - Enamasti uuendavad seadmed-opsüsteemid-äpid end automaatselt
- Probleem tekib siis, kui turvapaigad on olemas, aga uuendust ei ole paigaldatud

Turvanõrkused ja uuendused: mis saab kui ei uuenda?

- Nutiseadmed ja isiklikud arvutid: võid valel lehel surfates saada pahavara ilma kuhugi klikkimata
- Serverid ja veebilehed: annad kellelegi ligipääsu oma andmetele ja süsteemidele
- Asjade internet (telekad, külmkapid): võid kogemata osutada rünnaku kaasosaliseks
- Tööstusseadmed, meditsiiniseadmed: ㄟ_(ツ)_/ㄟ

Küsi endalt

- Iga inimese isiklik küberhügieen on ülioluline - kas töötajaid on koolitatud?
- Kas protseduurid/reeglid on paigas?
 - Kas neid vaadatakse regulaarselt üle?
 - Kas kõik töötajad on nendega kursis?
- Mis on sinu plaan, kui midagi juhtub?
 - Kas varundus on olemas? Töökorras?
 - Kuidas toimid intsidendi korral? Kes aitab?
- Tarneahel kontrollitud? Kui turvalised on su partnerid?

Tasuta küberhügieeni test töötajatele

RIA_ITT / Küberturbe koolitus

TUND

Küberturbe koolitus

Küberturbe koolitus

Tere,

Oled alustamas küberturvalisuse koolitust, mis koosneb 12 erinevast teemast.

Palun tutvuda kursuse sisuga enne testi tegemist.

Head õppimist!

Teema 10: Turvaline kaugtöö

Olenevalt asutusest võib kaugtöö tegemise kord varieeruda. Kaugtöö lubamine või piiramine on iga asutuse või ettevõtte enda reguleerida ning täpsema info saamiseks tuleks tutvuda enda organisatsiooni kaugtöö korraga.

Kõige levinum ja turvalisem variant on teha kaugtööd asutuse sülearvutiga **VPN ühenduse kaudu**. VPN tähendab virtuaalset privaatsvõrku, mis tekitab sinu ja kasutatava teenuse vahele turvatud ühenduse, kus edasi-tagasi liikuvad andmed on kaitstud kolmandate osapoolte eest.

Üldjuhul ei ole lubatud tööga seotud dokumentide salvestamine isiklikku seadmesse - see kehtib nii arvuti kui ka mobiiltelefoni või tahvelarvuti puhul. Samuti ei tohiks tööandja dokumente salvestada isiklikule mälupeale või välisele kõvakettele.

Kaugtöö korral tuleb alati arvestada **füüsilise turvalisusega** - jälgige, et monitor on paigutatud nii, et keegi teie parooli sisestamist või töö tegemist ei näeks. Juhul kui peate regulaarselt sülearvutit kasutama avalikus kohas, näiteks ühistranspordis või kohvikus, tasuks mõelda ekraani privaatsusfiltri soetamisele. Kui arutada asutusesiseid või tundlikke teemasid telefoni või videokonverentsi teel, siis tuleks jälgida et keegi pealt ei kuula.

Konfidentsiaalset informatsiooni ei tohi töödelda kolmandate isikute (ka pere liikmete) silme all. Meeles tuleb pidada, et töökoha poolt antud sülearvuti ei ole mõeldud kolmandatele isikutele (isegi teie lapsele ning teistele pere liikmetele) kasutamiseks.

× Kitsendan menüü

TUNNI MENÜÜ

Sissejuhatus

Teema 1: Infoturve ja küberturvalisus

Teema 2: Milleks melle küberturve?

Teema 3: Juhtumid küberruumis

Teema 4: Paroolid ja kontode turvalisus

Teema 5: Viirused, pahavara ja kuidas end kaitsta

Teema 6: Lunavara ja õngitsuslehed

Teema 7: E-kirja teel levivad ohud

Teema 8: Turvaline andmeside ja WiFi ehk traadita võrk

Teema 9: Mälupulgad ja muud andmekandjad

Teema 10: Turvaline kaugtöö

Teema 11: Nutiseadmed

Teema 12: Sotsiaalmeedia, sõnumivahetusprogrammid ja pilved

Kokkuvõte

- Sihtgrupp: avalik sektor, ETO/OTO, ettevõtted
- Alates kevadest üle 200 asutuse liitunud, testi läbinud töötajaid üle 15 000
- <https://www.ria.ee/kuberturvalisus/kuberruumi-analuu-ja-ennetus/kubertest>

RIA ja EAS/Kredexi Küberpöörde toetus

- Kaheastmeline: küberpöörde kaardistus ja seejärel küberpöördega tehtav arendus
 1. Esimene aste on teekaart, mis sisaldab ülevaadet olulisimatest puudustest ja parandusettepanekutest
 2. Teine aste on toetus puuduste kõrvaldamiseks ja arendusteks

<https://www.ria.ee/kuberturvalisus/riiklik-koordinatsioonikeskus-ncc-ee/kuberpoore>

RIIGI INFOSÜSTEEMI AMET

Kui langed küberrünnaku ohvriks või kahtlustad, et saadud fail on pahatahtlik, teavita kindlasti CERT-EE'd cert@cert.ee